

Bestuurdersdag 2010 over de kerntaken van de overheid

De roep om een kleinere overheid is allesbehalve nieuw en daarin is de kerntakendiscussie een steeds terugkerend mantra. Met de forse bezuinigingen op komst is deze discussie actueler dan ooit en zullen er echt knopen moeten worden doorgehakt. Tijdens de Bestuurdersdag op 2 oktober zal gediscussieerd worden over de CDA-keuzes in deze. In dit artikel een voorzet voor de discussie.

door Maarten Neuteboom

M. Neuteboom is medewerker van de CDA-bestuurdersvereniging en was secretaris van de commissie-Van der Tak.

Vooraf met de komst van de verzorgingsstaat vanaf de zestiger jaren en de verstatelijking van het maatschappelijk middenveld in de decennia daarna, is de Nederlandse overheid snel gegroeid. Daar hing een flink prijskaartje aan en de kabinetten-Lubbers zagen zich daardoor in de tachtiger jaren al genoodzaakt de overheid en het ambtelijk apparaat te hervormen. In de vroege jaren negentig kwam de discussie over de kerntaken van de overheid opnieuw op gang, wederom onder druk van bezuinigingen. En ook nu herhaalt de geschiedenis zich: opnieuw wordt gediscussieerd over de grenzen van de overheid vanwege de noodzaak van bezuinigingen. Maar we moeten de kerntakendiscussie wel zuiver houden en een aantal zaken uit elkaar houden. Natuurlijk, door een betere taakafbakening tussen de verschillende bestuurslagen, minder bestuurlijke drukte, het verminderen van de bureaucratie en het terugdringen van de administratieve lastendruk, kan veel geld worden bespaard en misschien zelfs ook vertrouwen van burgers en ondernemers worden herwonnen. Maar deze vragen hebben vooral betrekking op welke overheidslaag bepaalde taken uitvoert en niet op de principiële vraag welke taken de overheid al dan niet moet uitvoeren en hoe zij dat doet.

Gespreide verantwoordelijkheid

Hoe voorkomen we dat de herhaalde oproep om de overheid naar haar kerntaken terug te laten keren niet verwordt tot een loze bezwerende formule voor een rustig verder uitdijende overheid? De politieke filosofie van het CDA biedt

De Bestuurdersdag zal in het provinciehuis van Noord-Brabant worden gehouden.

Bestuurdersdag 2010

De Bestuurdersdag 2010 staat in het teken van de bezuinigingen en de roep om een kleinere overheid. Tevens zijn er deelsessies over het CDA in de grote steden, lokaal jeugd- en gezinsbeleid, oppositie voeren en campagne voeren (ivm de herindelings- en Statenverkiezingen). De Bestuurdersdag is op 2 oktober van 9.30 tot 13.30 uur in het provinciehuis van Brabant in Den Bosch. Meer informatie en aanmelden: www.cda-bestuurdersvereniging.nl of Joke Stoker, stoker.bsv@cda.nl, tel. 070-3424892.

voldoende aanknopingspunten om te komen tot een goede herordening van taken en verantwoordelijkheden tussen vooral de overheid en de samenleving. Het CDA heeft immers gespreide verantwoordelijkheid tot één van zijn uitgangspunten, hecht aan het maatschappelijk middenveld, geloof in de kracht van de samenleving en heeft vertrouwen in mensen. Vanuit die optiek moet in ieder geval het aantal ZBO's, agentschappen, uitvoeringsdiensten en controleorganen kritisch tegen het licht worden gehouden. Natuurlijk moeten veel taken ook gewoon uitgevoerd worden. Maar juist hierin constateert VU-hoogleraar Willem Trommel een vorm van 'gulzig bestuur'. Hij stelt dat hoewel het geloof in maatschappelijke maakbaarheid achterhaald is, de bestuurlijke bemoeizucht met het persoonlijk leven van de burger alleen maar toeneemt. Het overheidshandelen behoort te worden beperkt door wetten en regels, maar verschuift van voornamelijk reactief naar steeds meer proactief optreden. De burger accepteert steeds minder risico en in antwoord daarop creëren politici niet zelden een veel te hoog verwachtingenpatroon. Dit uit zich bijvoorbeeld in programma's waarin de burger met (economische) prikkels en allerlei regelgeving aangemoedigd wordt om gezond en productief te leven.

Daarnaast benadert de overheid mensen steeds minder als burgers en steeds meer als cliënten. Bestuurders willen afrekenbaar zijn op bereikte resultaten, waarbij het er lang niet altijd meer toe doet hoe dit bereikt wordt of wie de taken uitvoert. Tenslotte leidt de roep om meer sociale cohesie ertoe dat de overheid zich verantwoordelijk maakt voor het smeden van gemeenschapszin op allerhande niveaus. Trommel merkt waarschuwend op dat het bestuur daarmee steeds verder buiten haar institutionele en rechtsstatelijke oevers treedt, waarbij de grens tussen staat en samenleving komt te vervagen. Hiermee is de kerntakendiscussie niet alleen vanuit financieel, maar ook vanuit rechtsstatelijk oogpunt noodzakelijk.

Kortom, er is voldoende stof om de discussie tijdens de Bestuurdersdag te voeren. ■

Vragen? redactie@bestuursforum.nl